

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Slovenská republika (1939-1945) v typologii nedemokratických režimů (Ústav politologie, FF Uk, Praha, 2016)

Autorka: Miriam Zabudková

Autor posudku: Radek Buben

Velmi vydařená práce Miriam Zabudkové, která by ve svém teoretickém zakotvení mohla a měla sloužit řadě historiků jako ukázka práce s teoretickým, pojmovým a komparativním aparátem, se věnuje velmi zajímavému tématu, totiž teoretickému uchopení Slovenského státu a zasazení jeho existence do škály meziválečných válečných nedemokratických režimů a spojenců fašistických zemí.

Práce má vzájemně propojené teoretické a historické části, přičemž jejím jádrem je – a to je nezvyklé – oddíl teoretický. Zde autorka ukázala vynikající orientaci v práci s literaturou a schopnost ji aplikovat na historický případ, který je, jak správně uvádí, literaturou opomíjen. Její závěr, že v případě Slovenska šlo o autoritářský režim s parafašistickým charakterem, je možno označit za velmi přesný. Stejně tak fakt, že se tím nijak nesnižuje jeho zločinnost. Vždyť jak svého času konstatoval Paul Preston o španělském diktátorovi: „Franco nebyl fašista. On byl něco mnohem horšího“.

Problémem historické části může být přílišný důraz na omezený počet sekundární literatury. Sonda do ideáře těch skupin, jež Slovensko chtěly opravdu zfašizovat, by jistě nebyla od věci.

Určitý problém vidím v tom, jak autorka pracuje s Linzovým pojetím ideologie, když se vlastně snaží, na straně 74, dokázat, že fašismy nebyly totalitárními, jelikož se neopíraly o jasný a psaný zakládající text či texty. Kolegyně Zabudková má bezesporu pravdu, že fašismus byl ideologicky více než elastický a každé hnutí (a v případě Německa a Itálie i režim) si budoval svůj mnohdy nekoherentní ideový aparát. Ale Linz nepovažuje koherenci a existenci zakladatelského textu za předpoklad existence režimní ideologie, jelikož tak by nemohl za totalitární označit patrně žádný z reálně existujících režimů na této planetě ve 20. století. Linz však souhlasí s existencí tzv. totalitarismů, je vlastně jedním z pozdějších teoretiků totalitarismu a Hitlerovo Německo do této kategorie jednoznačně řadí. Činí tak proto, že tyto režimy mají představu o postupném překonání existence současného člověka a jeho transformaci v člověka nového. Byť tato doktrína není jednoznačně ideově propracována, je součástí revolučního a utopického diskurzu režimu a tím hod odlišuje od režimů autoritářských, jež svět měnit zkrátka nehodlají. Je otázkou, zda kolegyně Zabudková

popírá existenci jakýchkoli totalitarismů (jakou ideologickou knihou se legitimizoval stalinismus?), jak vlastně v práci ukázala, s upozorněním na problematiku vymezení ideologie jako jejich definičního rysu.

Shrnutí: Jde o výborný a nadprůměrný text.

Práci doporučuji k obhajobě se známkou **výborně**.